

Ghenadie CHIRIȚA,

prorector pentru instruirea combatantă
a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI,

Radion ROTARU,

lector superior al Catedrei pregătire militară și tactică specială
a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI

RISCURILE FOLOSIRII ȘI APLICĂRII MIJLOACELOR SPECIALE ÎNVECHITE ORI IEȘITE DIN UZ

Hotărârea Parlamentului[1] R. Moldova nr.1275 din 15.02.1993 „Cu privire la aprobarea mijloacelor speciale și a regulilor de aplicare a acestora de către colaboratorii organelor de interne și militarii trupelor de carabinieri” aprobă nomenclatorul mijloacelor speciale admise pentru a fi aplicate de organele polițienești în cazurile prevăzute de lege. Hotărârea nu conține o nominalizare a tipurilor și modelelor concrete de mijloace speciale, permițând astfel organelor polițienești să se doteze cu o serie de mijloace moderne, care corespund listelor prevăzute de actul normativ menționat. Astfel, legea și actele normative subordonate legii permit procurarea și dotarea forțelor de ordine cu cele mai moderne mijloace speciale de apărare pasivă, activă și auxiliare.[2]

Principalele cauze ale producerii incidentelor, traumelor, leziunilor în urma folosirii mijloacelor speciale de către colaboratorii de poliție sunt:

- realizarea (confecționarea) unor mijloace speciale improvizate;
- lipsa totală sau insuficiență de cunoaștere a regulilor de folosire și aplicare a mijloacelor speciale și caracteristicile lor tehnico-tactice;
- folosirea mijloacelor speciale după expirarea termenului de exploatare a acestuia;
- folosirea mijloacelor speciale cu diferite defecțiuni tehnice;
- păstrarea necorespunzătoare a mijloacelor speciale;
- folosirea de către colaboratorii de poliție a mijloacelor speciale nu conform destinațiilor lor.

Realizarea (confecționarea) unor mijloace speciale improvizate în urma lipsei mijloacelor speciale sau prezența mijlocului aflat în defecțiune duce la protecția insuficientă a colaboratorilor de poliție din cauza calității joase a materialelor folosite, incomoditatea folosirii mijloacelor speciale improvizate sau folosirea lor cu un surplus de forță din cauza greutății depășite a mijlocului confecționat pot avea ca urmare micșorarea timpului eficienței și capacității de luptă a efectivului. Ca urmare, mijloacele deteriorate trebuie înlocuite cu alte mijloace speciale mai performante sau mijloacele care urmează a fi folosite de către colaboratorii de poliție,

chiar și cele confecționate, trebuie să treacă o testare de capacitate și duritate.

Informarea insuficientă a colaboratorilor despre folosirea mijloacelor speciale și caracteristicile lor tehnico-tactice duce la imposibilitatea aplicării acestor mijloace sau aplicarea lor cu efect minimal, iar în cazul aplicării mijloacelor de apărare activă sau auxiliare (lacrimogene, audio-vizuale, explozibile) poate duce la efecte negative pentru colaboratorii de poliție în urma provocării unor leziuni corporale grave cetățenilor.

Trebuie instruit colaboratorul de poliție și obligat să cunoască gradualitatea folosirii și aplicării mijloacelor speciale în mod progresiv a formelor, procedeele și mijloacelor de acțiuni vizavi de creșterea agresivității adversarului sau a caracterului împrejurărilor, situației create și a gravității acțiunilor ilegale.

Folosirea mijloacelor speciale după expirarea termenului de exploatare a acestuia – mijloacele speciale care sunt folosite de către funcționarii de poliție după expirarea termenului de exploatare (valabilitate) pot avea efecte negative asupra colaboratorului:

- pot să iasă din funcțiune în timpul folosirii;
- pierderea capacităților tehnico-tactice și chiar cu efecte negative asupra colaboratorilor care le aplică;
- pot duce la consecințe grave;
- folosirea mijloacelor speciale cu diferite defecțiuni tehnice.

În multe cazuri colaboratorii de poliție în lipsa mijloacelor speciale ce corespund cerințelor folosesc mijloace ce au numeroase defecțiuni tehnice. Folosirea acestora cauzează disconfort sau imposibilitatea de aplicare, sau în urma folosirii acestor mijloace pot fi cauzate diverse urmări nedorite: pot duce la traumarea gravă a colaboratorilor de poliție sau a altor persoane – cauzarea diferitor plăgi, contuzii, echimoze, arsuri de diferit grad, chiar și cu decesul persoanei. Pentru a evita astfel de incidente, colaboratorii de poliție înainte de a primi mijloacele speciale trebuie să verifice disponibilitatea și integritatea de apărare, lipsa de fisuri și daune văzute cu ochiul liber pe suprafața mijloacelor speciale. Toate defecțiunile tehnice ale mijloacelor speciale de către unii colaboratori de poliție pot fi:

- neobservate;
- încrederea în sine că totul va fi bine și că nu se va întâmpla nimic deosebit în urma folosirii mijloacelor cu defecțiuni;
- necunoașterea caracteristicilor tehnico-tactice ale mijloacelor speciale și modul de funcționare a acestora.

Mijloacele speciale active și auxiliare ce au defecțiuni tehnice pot prezenta diverse pericole:

- explodarea în timpul transportării;
- explodarea înainte de timp;
- neexplodarea la aplicare;
- pot avea alte efecte neașteptate.

Dacă ne vom referi la mijloacele speciale active și la cele auxiliare, care au efecte lacrimogene, fumigene și audio-vizuale, la aplicare, atunci când ele nu și-au produs efectul prin inacțiune, trebuie să cunoaștem unele reguli:

- neatigerea mijlocului special cu mâna sau cu alte obiecte;

- interzicerea loviturilor sau mutării locului și mișcării acestuia;
- interzicerea transportării sau folosirii mijloacelor speciale repetat;
- neadmiterea demontării focoarelor sau a altor părți componente ale acestora;
- anunțarea persoanelor responsabile pentru neutralizarea acestor dispozitive.

Pentru evitarea urmărilor grave, incidentelor negative și traumelor nedorite ale colaboratorilor de poliție trebuie să fie luate măsuri de evitare a folosirii mijloacelor speciale cu diferite defecțiuni tehnice. La depistarea unor asemenea mijloace este necesar de a întreprinde măsuri pentru înlăturarea neajunsurilor după caz sau înlocuirea mijloacelor deteriorate, scoase din uz cu alte mijloace speciale mai noi sau moderne și performante.

Păstrarea necorespunzătoare a mijloacelor speciale duce la pierderea caracteristicilor de funcționare sau la imposibilitatea producerii efectelor dorite. Mijloacele speciale în asemenea condiții își micșorează considerabil termenul de exploatare, își pierd efectul și ies mai rapid din uz. Odată cu păstrarea mijloacelor speciale, ele trebuie să fie verificate în permanență de persoanele responsabile, pentru evitarea unor incidente și cazuri ieșite din comun. De verificat după registrele de primire-predare a mijloacelor speciale, a termenelor de exploatare a acestora și valabilitatea lor. La expirarea termenelor, mijloacele speciale trebuie retrase din uz.

Folosirea de către colaboratorii de poliție a mijloacelor speciale nu conform destinațiilor lor.

Ca exemplu, la depășirea atribuțiilor funcționale ale superiorului, iar în unele cazuri efectele mijloacelor folosite de către colaboratorii de poliție pot fi îndreptate asupra sa, cum ar fi folosirea mijloacelor audio-vizuale și lacrimogene destinate unor suprafețe mari (deschise) într-o încăpere mică fără folosirea mijloacelor individuale de protecție. Folosirea mijloacelor speciale pasive (KOPA-1, БЗТ sau coiful „Sfera” sau „Masca-1”) în alte destinații, cum ar fi la menținerea ordinii publice în timpul dezordinilor de masă, care duce la scoaterea mai rapidă a efectivului din capacitatea de luptă, durata de eficacitate și mobilitatea efectivului este mai mică.

Astăzi trupele de carabinieri, studenții și ofițerii Academiei, polițiștii din municipiu și din raioane sunt dotați cu mijloace de apărare pasivă produse cu mai mult de 30 de ani în urmă, învechite moral și cu un exterior depășit. Pe lângă faptul că sunt învechite, acestea mai pun în pericol și persoana care le folosește. Spre exemplu, coiful metalic, aflat la dotarea carabinieri și polițiștilor din comisariate, este absolut incompatibil de a fi folosit împreună cu scutul. Coiful nu posedă sticlă de protecție a feței, nu poate fi fixat bine pe cap și ca rezultat fie că polițistul riscă traumă la față ori la ceafă, fie riscă traume la față de la marginea scutului. Se recomandă evident folosirea coifurilor rigide din plastic cu sticlă rigidă de protecție a feței și cu material protector al cefei și umerilor.

De aceea este necesar ca înainte de aplicarea mijloacelor speciale colaboratorii să fie instruiți, să cunoască destinația lor, caracteristicile tehnico-tactice, în ce cazuri se aplică și când se interzice folosirea lor pentru minimizarea efectelor negative asupra persoanelor și colaboratorilor de poliție.

Pentru asigurarea securității cetățenilor și colaboratorilor de poliție în intervenția lor pentru apărarea ordinii publice, poate și trebuie să se realizeze prin următoarele căi:

– printr-o temeinică pregătire de specialitate, de desfășurare a lecțiilor, antrenamentelor speciale, lucrul educativ, informarea permanentă cu susținerea repetată în urma unor colocvii sau testări despre lipsa de cunoaștere de către efectiv a întrebuințării și folosirii corecte a mijloacelor speciale, a neatenției ce persistă în mai multe cazuri și a obliga să cunoască și să respecte aceste cerințe și reguli de mînuire și de întrebuințare a mijloacelor speciale clasificate de nomenclator;

– stăpînirea celor mai eficiente procedee cu mijloacele speciale și folosirea lor adecvată în situații tensionate și complicate;

– dezvoltarea deprinderilor de mînuire a mijloacelor și perfecționarea sistematică;

– cultivarea sistematică prin întregul sistem de pregătire a unor calități indispensabile îndeplinirii îndatoririlor de serviciu, cum sunt fermitatea, atenția și vigilența, curajul și dârzenia, rapiditatea, tactul, spiritul de orientare și observare;

– scoaterea din folosință a mijloacelor învechite și deteriorate, înlocuirea lor cu alte mijloace moderne și performante cu o capacitate de executare a misiunilor în siguranță deplină.

De asemenea, dacă accentul este pus pe pericol, pe risc, pe incapacitatea de a-l învinge pe adversar, emoția va fi de frică, dar dacă atenția se va concentra asupra căilor și mijloacelor de a face față dificultăților, se va deștepta sentimentul de încredere, îndrăzneală, ceea ce va conduce la îndeplinirea misiunii cu prezența unei discipline ferme ce ajută la stimularea și direcționarea energiilor voluntare.

Bibliografie:

1. Hotărârea Prezidiului Parlamentului Republicii Moldova nr. 1275-XII din 15 februarie 1993 „Cu privire la aprobarea mijloacelor speciale și a regulilor de aplicare a acestora de către colaboratorii organelor de interne și militarilor trupelor de carabinieri”.
2. Ordinul MAI nr. 365 din 23.12.93 „Instrucțiuni cu privire la aprovizionarea, păstrarea și evidența armamentului și munițiilor în cadrul organelor și subdiviziunilor MAI”.